

Wprowadzenie do psychologii społecznej - 01 - wstęp

Krzysztof Basiński

Wprowadzenie do psychologii społecznej

Kontakt

- k.basinski@gumed.edu.pl
- Ul. Tuwima 15, pok. 312
- Tel. 58 349 15 55 (sekretariat)
- Konsultacje po umówieniu się

Chcesz napisać do mnie maila? 5 zasad

1. Pisz w języku polskim.
2. Pisz z konta uczelnianego (mogę cię zignorować, jeśli napiszesz z wp.pl, poczta.fm, pudelek.org, itd.)
3. Nadaj wiadomości sensowny temat (A NIE „pytanie”, „prośba”, „”, „psychologia społecna”)
4. Twój klient poczty ma opcję REPLY. Korzystaj z niej.
5. PODPISZ SIĘ (co najmniej imię, nazwisko, kierunek, rok studiów)

Organizacja zajęć

- 30 wykładów, 15 seminariów, 15 ćwiczeń
- Ocena na koniec roku
- System punktowy, można zdobyć 100 pkt.
- Skala ocen tak jak w regulaminie studiów

Organizacja zajęć

- 2 kolokwia w ciągu semestru – po 25 pkt. (można poprawiać raz jeśli wynik < 15 pkt, z poprawy można dostać max 15 pkt.)
- Obecność na wykładzie/seminariach – 10 pkt.
- Egzamin w sesji letniej – 50 pkt.
- Bonusy za ogólną szybkość – wedle uznania prowadzącego

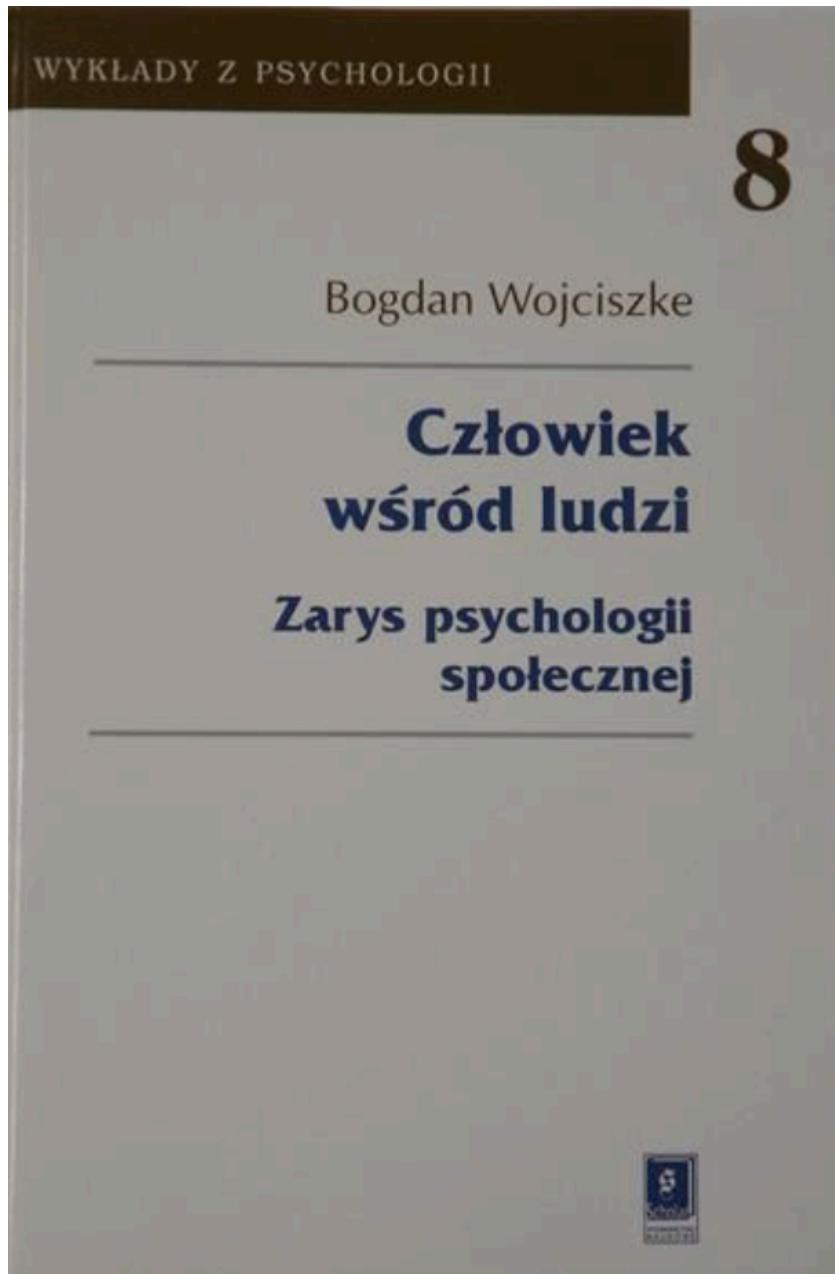

Figure 1: Stary podręcznik Wojciszke

Figure 2: Aronson

Literatura

Literatura

Literatura

Literatura

Literatura

Czego będziemy się uczyć?

Czym nie jest psychologia społeczna

- Socjologią
- Antropologią
- Nauką stosowaną (...tylko nauką podstawową)

Czym JEST psychologia społeczna?

- Psychologia społeczna zajmuje się szeroko pojętym WPŁYWEM SPOŁECZNYM
- ...czyli...

Psychologia społeczna

W jaki sposób to, co robią, czują i myślą jedni ludzi wpływa na to co robią, czują i myślą inni ludzie (za: Wojciszke, 2011)

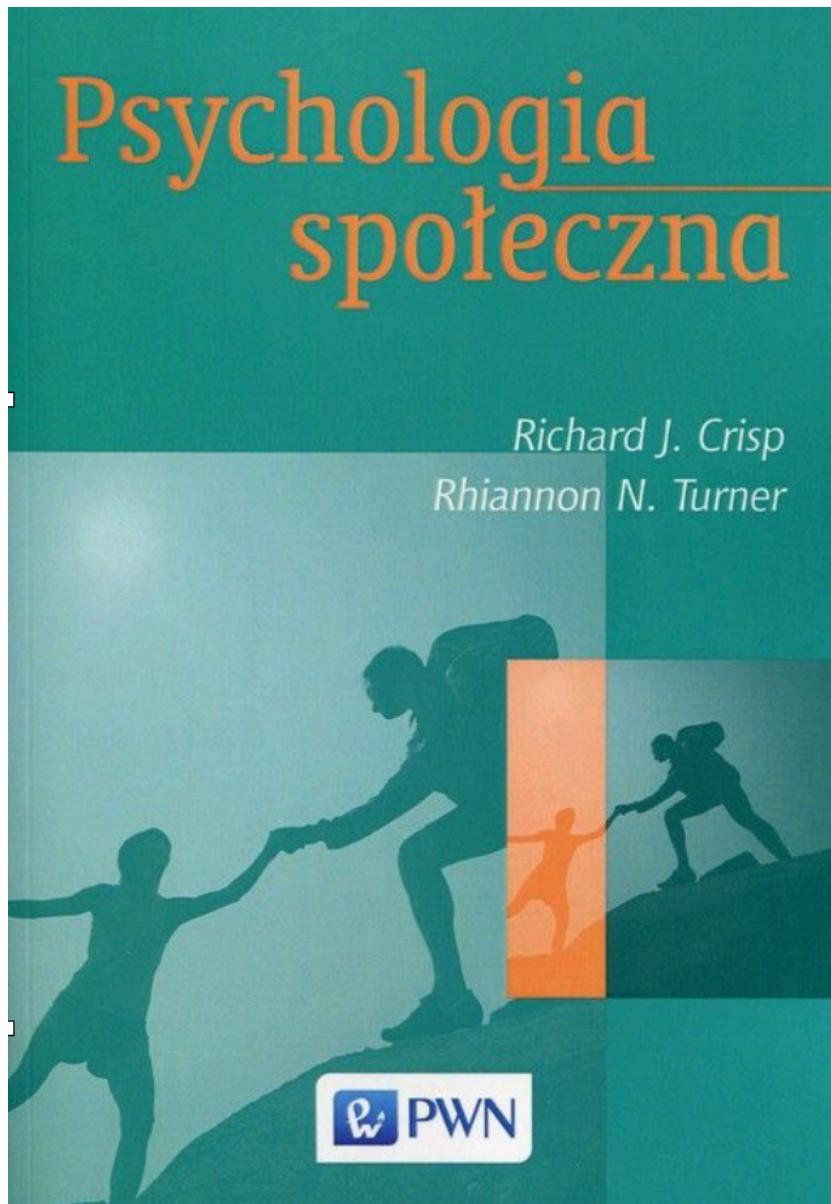

Figure 3: Crisp & Truner

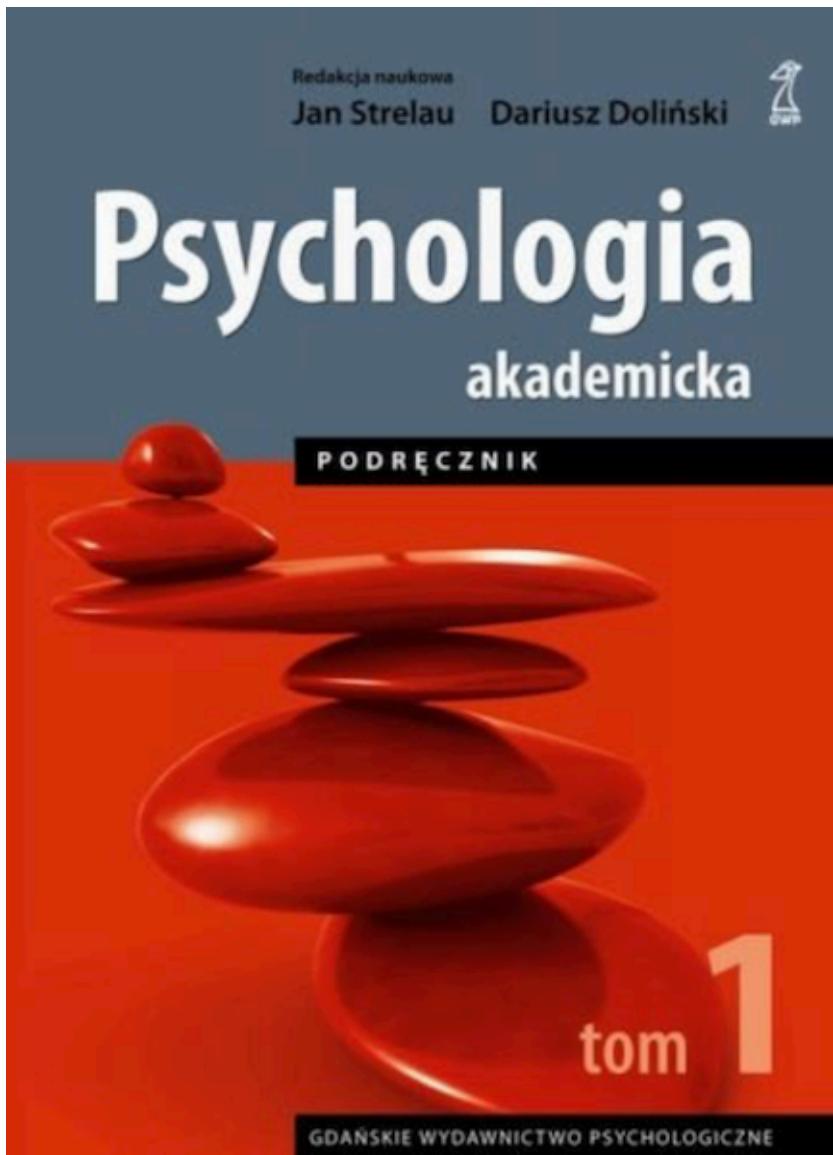

Figure 4: Strelau & Doliński

Psychologia społeczna

Nie ma jednej, ogólnej teorii psychologii społecznej. Psychologia społeczna składa się z wielu teorii małego i średniego zasięgu

Dlaczego ludzie mają olbrzymie mózgi? (blisko trzykrotnie większe niż szympansy) Liczba Dunbara

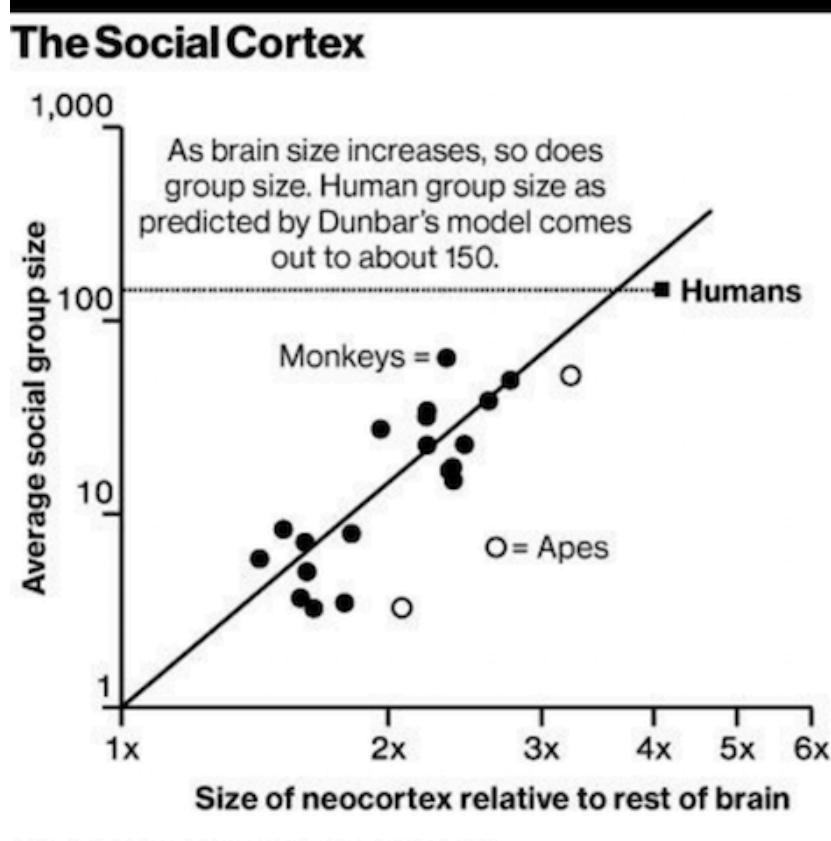

Figure 5: Liczba Dunbara

Tematyka zajęć

1. Psychologia społeczna – charakterystyka dyscypliny, podejścia teoretyczne, metody badawcze, rys historyczny
2. Motyw społeczny – przynależność społeczna, poczucie sprawności i kontroli, potrzeby sensu, domknięcia poznawczego i poznania, status i samoocena
3. Poznanie społeczne – wiedza i spostrzeganie świata społecznego, wpływ kontekstu na sądy, heurystyki w poznaniu społecznym

Tematyka zajęć

4. Przekonania społeczne – zaufanie, cynizm, autorytaryzm, orientacja na dominację społeczną, wiara w sprawiedliwość świata, przekonania polityczne
5. Spostrzeganie innych ludzi (?) – znaczenie zachowania, procesy automatyczne, procesy kontrolowane, ocenianie innych ludzi
6. Spostrzeganie siebie (?) – autoschematy, pojęcie ja, ja realne, idealne i powinnościowe, taktyki autoprezentacji

Tematyka zajęć

7. Wpływ społeczny – naśladownictwo, konformizm, posłuszeństwo autorytetom, techniki manipulacji, asertywność
8. Prospołeczność – teorie pobudzenia, teorie norm, adaptacyjna rola prospołeczności, wyznaczniki i następstwa pomagania
9. Agresja – teorie agresji, indywidualne wyznaczniki agresji, sytuacyjne wyznaczniki agresji, kontrola agresji
10. Kulturowe ramy zachowań społecznych – model ekokulturowy J.Berry'ego, wymiary kultury Hofstede, aksjomaty społeczne, teoria wartości Schwartza, teorie akulturacji

Tych psychologów musisz znać

Ojcowie założyciele - George Herbert Mead, Kurt Lewin, Gordon Allport

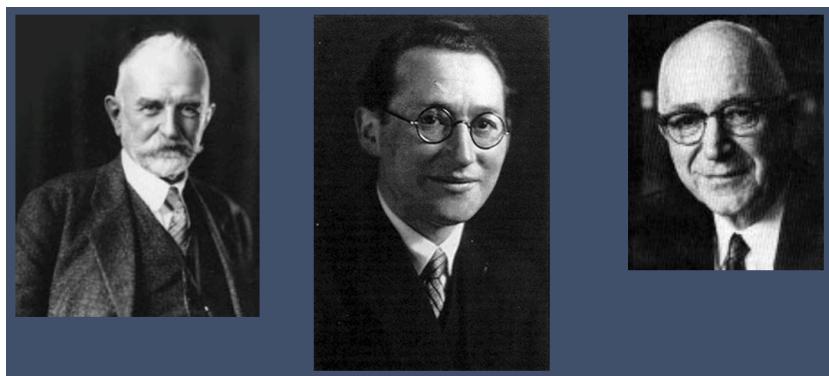

Figure 6: George Herbert Mead, Kurt Lewin, Gordon Allport

Figure 7: Solomon Asch

Figure 8: Stanley Milgram

Solomon Asch (1907-1996)

Stanley Milgram (1933-1984)

Albert Bandura (1925 -)

Philip Zimbardo (1933 -)

Robert Cialdini (1945 -)

Robert Zajonc (1923 - 2008)

Czasopisma naukowe

- Journal of Personality and Social Psychology
- Personality and Social Psychology Review
- Journal of Experimental Social Psychology
- Personality and Social Psychology Bulletin
- European Journal of Social Psychology
- British Journal of Social Psychology
- Social Cognition

Podejścia teoretyczne w psychologii społecznej (paradygmaty)

Podejścia teoretyczne w psychologii społecznej (paradygmaty)

- Perspektywa poznawcza
- Perspektywa motywacyjna
- Perspektywa behawioralna (teorii uczenia się)
- Perspektywa społeczno-kulturowa
- Perspektywa ewolucyjna

Figure 9: Albert Bandura

Figure 10: Philip Zimbardo

Figure 11: Robert Cialdini

Figure 12: Robert Zajonc

Perspektywa poznawcza

- To co człowiek myśli, czuje i jak się zachowuje zależy przede wszystkim od **procesów przetwarzania informacji**
- Zachowujemy się różnie w zależności od tego jak interpretujemy docierające bodźce
- Na procesy poznawcze składają się takie procesy jak: pamięć, uwaga, język, funkcje wykonawcze itd.
- Najpopularniejsza obecnie perspektywa teoretyczna, możnanią tłumaczyć bardzo wiele sytuacji i zachowań

Perspektywa motywacyjna

- Jakie **motywów** powodują u ludzi takie a nie inne zachowania?
- Tłumaczenie zachowania w kontekście różnych motywów społecznych, np.:
 - Utrzymanie samooceny
 - Budowanie więzi społecznych
 - Potrzeba bezpieczeństwa
 - Potrzeba kontroli
 - Potrzeba statusu i władzy
- Często w tej perspektywie analizuje się procesy emocjonalne (jako źródło motywacji), np. zjawisko transferu pobudzenia emocjonalnego

Perspektywa poznawcza vs. motywacyjna

- Podejścia nie są sprzeczne, częściej komplementarne
- Wyjaśnienie motywacyjne odpowiada na pytanie „*dla którego człowieka podejmuje działanie*”
- Wyjaśnienie poznawcze odpowiada na pytanie: „*dla którego człowiek działa w taki a nie inny sposób*”

Perspektywa teorii uczenia się

- Zachowanie jest skutkiem uczenia się
- Uczymy się poprzez doświadczenia *własne*:
 - Warunkowanie klasyczne
 - Warunkowanie instrumentalne
- ...albo przez doświadczenia *cudze*:
 - Modelowanie, społeczne uczenie się

CLASSICAL (PAVLOVIAN) CONDITIONING

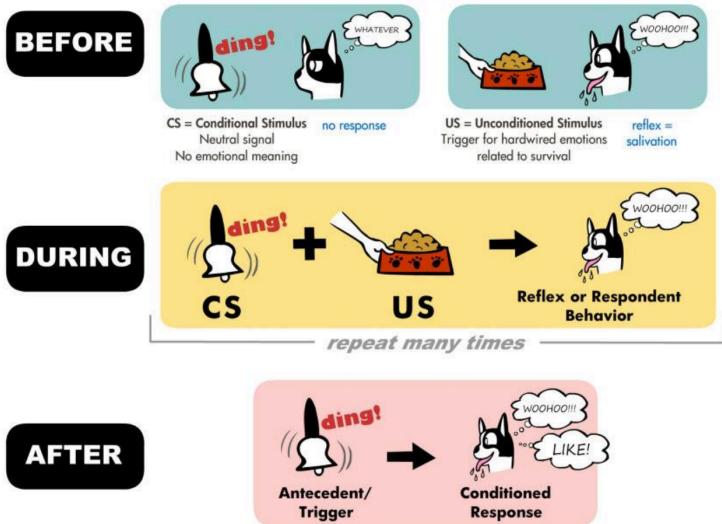

Figure 13: Warunkowanie klasyczne

Warunkowanie klasyczne

Warunkowanie instrumentalne

Figure 14: Warunkowanie instrumentalne

Teoria społecznego uczenia się (Albert Bandura)

- Uczenie się nie jest jedynie behawioralne; ma też komponent poznaawczy i społeczny
- Uczenie się może nastąpić poprzez obserwację czyjegoś zachowania

(*modelowanie*) i jego konsekwencji (*wzmocnienie zastępcze*)

- Uczeń nie jest pasywny w procesie uczenia się. Procesy poznawcze, środowisko i zachowanie są wzajemnie powiązane

Perspektywa społeczno-kulturowa

- Człowiek jest wytworem **socjalizacji** w określonym środowisku
- W różnych grupach społecznych, w różnych kulturach, istnieją odmienne normy, wartości, wzorce postępowania
- W kontekście różnic kulturowych problematyką tą zajmuje się **psychologia międzykulturowa** (ostatni wykład)

Perspektywa ewolucyjna

- Nasze zachowanie jest zdeterminowane przystosowaniami ewolucyjnymi charakterystycznymi dla gatunku ludzkiego
- Trzy mechanizmy kształtujące zachowanie:
 - Selekcja **naturalna**
 - Selekcja **seksualna**
 - Inclusive fitness theory – tłumaczy zachowania prospołeczne
- Problem z adaptacją homo sapiens do życia w XXIw. (*Dlaczego zebry nie mają wrzodów żołądka?*)

Antropocen – daty graniczne (Lewis & Maslin, Nature, 2015)

- Ok. 12,000 – 8,000 lat temu – rewolucja neolityczna
- Ok. 2,000 lat temu – szczytowy rozwój cywilizacji starożytnych, zarówno na terenie Europy, jak i Azji i Ameryk
- 1610 – Orbis Spike (łac. Świat) – nagły wzrost CO₂ połączenie Starego Świata z Nowym Światem – początek „globalizacji”
- Rewolucja przemysłowa XVIIIw.
- 1945 – test Trinity, Hiroshima, Nagasaki
- 1964 – Bomb Spike – wzrost stężenia ¹⁴C na skutek prób termojądrowych

Antropocen

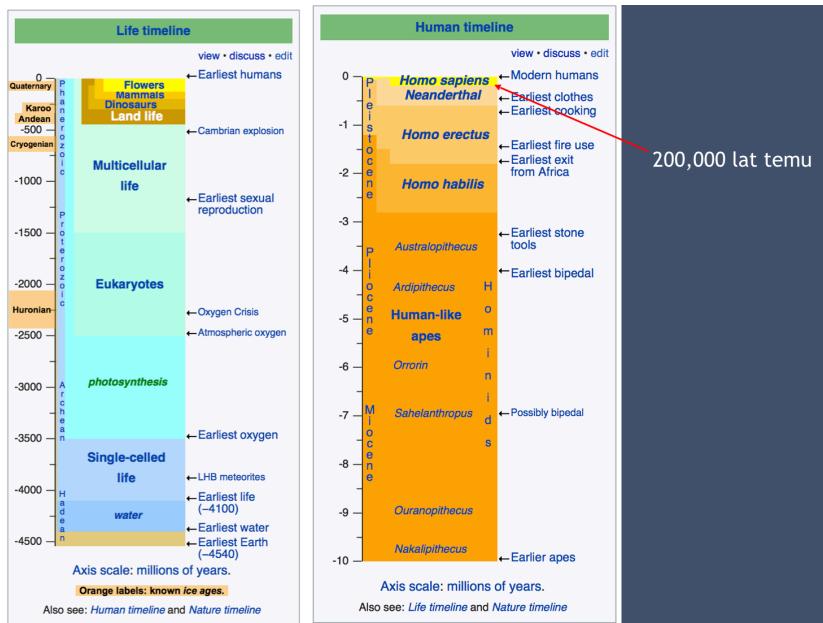

Figure 15: Antropocen